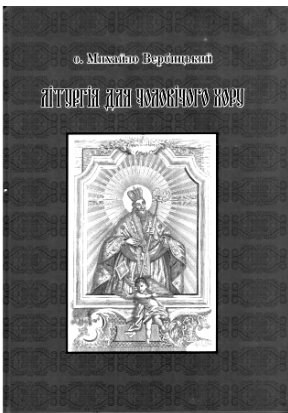

РЕЦЕНЗІЇ, БІБЛІОГРАФІЯ

Мирослава Новакович

НОВЕ ВИДАННЯ ДО ЮВІЛЕЮ МИХАЙЛА ВЕРБИЦЬКОГО

о. Михайло Вербицький. *Літургія для чоловічого хору* / упоряд., передмова В. Пилипович, Ю. Ясіновський [=Пам'ятки сакральної музики Перемиської єпархії, т. II. Регентський Інститут Перемисько-Варшавської Архиепархії в Перемишлі]. Перемишль 2015. 126 с.

На малій батьківщині о. Михайла Вербицького в Перемишлі Регентський Інститут Перемисько-Варшавської Архиепархії спільно з Товариством «Український народний дім» з нагоди 200-річчя з дня народження композитора видали його *Літургію* для чоловічого хору. Нотний матеріал зібрали та підготували до друку Володимир Пилипович та Юрій Ясіновський. Упорядники написали до збірки розлогу передмову, в якій, спираючись на біографічні матеріали з життя композитора й зібрані та опубліковані на компакт-диску 2009 року всі відомі автографи та копії Літургії¹, обґрунтували новизну та цінність цього видання. Якщо Літургія композитора для мішаного хору не збереглася до нашого часу у повному вигляді і зазнала різних редакторських втручань, а десять років тому була видана знову ж таки у виконавській редакції відомого диригента Миколи Гобдича², то в Літургії для чоловічого хору відсутні різного плану «переробки» й «удосконалення», а зберігся той найповніший та найавторитетніший текст, який у 1871 році переписав з рукопису оригіналу Віктор Матюк.

Упорядники в передмові досить переконливо спростували також поширену багатьма дослідниками творчої спадщини композитора думку про те, що *Літургія* для чоловічого хору була написана Вербицьким значно пізніше (у 60-х роках) за *Літургію* для мішаного хору. Підставою для такого твердження стали спостереження, зроблені ними під час підготовки видання, зокрема той факт, що з циклу для мішаного хору збереглося до нашого часу лише одинадцять піснеспівів, з яких тільки два є автографами самого композитора, в той час, як решта існували в різних публікаціях кінця XIX — початку XX ст. і зазнавали різних правок та втручань.

¹ о. Михайло Вербицький, *Літургія для чоловічого хору*. Додаток CD до щорічника «Перемиські Архиепархіяльні Відомості», 2009, ч. 9.

² М. Вербицький. *Духовні твори* / ред., упоряд. Микола Гобдича [=Бібліотека Камерного хору «Київ»]. Київ 2004.

Невипадково проблема музичної спадщини М. Вербицького, починаючи з 20-х років минулого століття, неодноразово порушувалася багатьма музикознавцями, зокрема тими, хто безпосередньо цікавився його духовною творчістю. Так, Станіслав Людкевич у статті 1920 року з нагоди роковин смерті композитора писав, що його гарні церковні твори через те, що були не впорядковані, переплутувалися у відписах, «невміло перероблялися та ставали апокрифами». А це, в свою чергу, вносило плутанину, бо деякі з цих творів, що існували в не автентичних рукописах під іменем Вербицького, були сумнівної вартості. Натомість відписи В. Матюка є тотожні з чотирма збереженими автографами самого Вербицького, а це дає підставу стверджувати, що переписувач дуже коректно поводився з авторським текстом. Відомо також (на це вказують упорядники), що в 1905 році Віктор Матюк передав рукопис цього твору до музичного видавництва Станіславівського Бояна, де музичним редактором був композитор Денис Січинський, оскільки видавництво планувало здійснити повне видання творів Вербицького. Але брак коштів не дав можливості цьому проекту бути реалізованим, та й сам рукопис тривалий час був у приватному користуванні і загальнодоступним став лише наприкінці 20-років минулого століття.

Цикл Літургії для чоловічого хору складається з 24 піснеспівів, записаних у вигляді партитури. Деякі з них (*Святий Боже, Іже Херувими, Тебе поем*) є в дублетах – у воскресні дні та празничні.

Заслуговує на особливу увагу саме оформлення нотної збірки. Слід зазначити, що воно такої ж відмінної якості, як і попередньо видані *Пісні для чоловічих квартетів* М. Вербицького (2008). Книжка у твердій палітурці з якісною оправою, чітким друком на цупкому білому папері. Треба також відзначити гарний дизайн обкладинки, яку прикрашає гравюра Івана Вендзиловича *св. Йоан Златоустий з Літургікону*, виданого в Перемишлі 1840 року за часів владцтва Івана Снігурського. Йдеться про те, що оформлювачі прагнули донести до сучасних українців дух і атмосферу тієї доби. Невипадково вибраний і колір обкладинки. Ним став червоний, як символ Божественного несотвореного ества, що якнайкраще відповідає духовному змісту збірки. Вже традиційно обкладинка прикрашена орнаментом, який злегка відтворює бідермаєрівський колорит.

Важливо, що видання доповнює факсиміле *Літургії* з рукопису В. Матюка та чотирьох піснеспівів в автографах Вербицького. Це дає можливість звірити набраний друкований текст з джерелом, а також, у випадку з автографами, побачити почерк та манеру запису партитури самим композитором та його учнем В. Матюком. Упорядники прикрасили видання також декількома ілюстраціями, зокрема титульною сторінкою *Літургії* у відписі В. Матюка, малюнком М. Стеншинського, на якому зображена панорама Перемишля 1847 р., портретом М. Вербицького з автографом та портретом єпископа Івана Снігурського. Наприкінці передмови ініціатори та упорядники зазначили, що запропоноване видання є даниною великої шани священику та композитору від перемишлян і львів'ян.

